

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. Š.F.**, bytom M.P., zastúpeného **JUDr. B.K.**, *advokátom, so sídlom v P.*, proti žalovanému **Krajskému pozemkovému úradu Prešov**, so sídlom Masarykova 10, Prešov, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. j.: C/2008/00347-FM z 12. septembra 2008 o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2009, č. k. 1S/74/2008-43, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. mája 2009, č. k. 1S/74/2008-43 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove podľa § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného z 12. septembra 2008 č. j.: C/2008/00347-FM v spojení s rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Prešove zo dňa 21. mája 2008, č. j.: OPÚ/2008/1919-18-JA, ktoré žiadal zrušiť a vrátiť vec Obvodnému pozemkovému úradu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznať náhradu trov konania. Týmto rozhodnutím Obvodný pozemkový úrad v Prešove rozhodol vo veci schválenia vykonania projektu pozemkových úprav v záhradkovej osade V. v kat. území P. ako príslušný orgán podľa § 5 ods. 2, 5 písm. c/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových Úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“) podľa zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách

a vyporiadání vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 64/1997 Z. z.“) rozhodol tak, že:

- výrokom pod bodom 1. podľa § 16 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z.z. schválil vykonanie projektu pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva pozemkov v záhradkovej osade V. v kat. území P., schváleného rozhodnutím OPÚ v Prešove č. j.OPÚ/2008/1919-15 zo dňa 17.03.2008, právoplatného dňa 10.04.2008, ktorého vykonanie bolo nariadené rozhodnutím č. j.: OPÚ/2008/1919-17/JA zo dňa 24.04.2008, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 15.05.2008;
- výrokom pod bodom 2. podľa § 17 ods. 1 zákona na náklade tohto rozhodnutia sa dňom jeho právoplatnosti nadobúda vlastníctvo k pozemkom v samostatnom obvode zriadenej záhradkovej osady tak, ako vyplýva z projektu pozemkových úprav schváleného rozhodnutím OPÚ/2008/1919-15 zo dňa 17.03.2008;
- výrokom pod bodom 3 podľa § 16 ods. 2 zákona určil Slovenskému pozemkovému fondu lehotu do 60 dní od právoplatnosti na poskytnutie náhrady v peniazoch vlastníkom, ktorí požiadali o náhradu v peniazoch a vlastníkom, o ktorých spôsobe náhrady rozhodol podľa § 10 ods. 3 zákona nasledovne:
 - vlastníkom Ing. Š. F., M., druh pozemku 2, parcela č. X., vlastníctvo v celosti, cena v Sk/m² 7,50, výmera v m² 3891, hodnota 29182,50 Sk;
- výrokom pod bodom 4 podľa § 15 ods. 2 zákona rozhodol, že na základe tohto rozhodol, že na základe tohto právoplatného rozhodnutia Správa katastra v Prešove vykoná zmeny v katastri nehnuteľností, a to formou záznamu podľa § 35 ods. 2 písm. c/ zákona č. 162/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov;
- pod bodom 5 rozhodol, že podľa § 17 ods. 2 zákona správa katastra pri zápise vlastníckeho práva zapíše do katastra nehnuteľností aj povinnosť užívateľov zachovať doterajší spôsob využívania pozemku v zriadenej záhradkovej osade do času, kým sa nerozhodne o jeho inom využití. Vo výroku súčasne prvostupňový správny orgán konštatoval, že pozemky v samostatnom obvode zriadenej záhradkovej osady sú zamerané GP č. 48/2001 vyhotoveným A.T., overeným OÚ OK v Prešove dňa 28.09.2001 pod č. 1100/2001 a tvorí prílohu rozhodnutia.

Žalovaný svojím rozhodnutím č. j. C/2008/00347-FM zo dňa 12.09.2008 odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Prešov potvrdil.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 244 ods. 1, 3 a § 247 ods. 1 OSP, § 16 ods. 1, 2, § 17 a § 15 ods. 1 a § 10 ods. 4 zákona č. 64/1997 Z.z. vychádzajúc z koncepcie zákona č. 64/1997 Z. z., z ktorej je nepochybné, že konanie podľa tohto

je rozdelené na jednotlivé etapy a každá ďalšia začína po právoplatnom rozhodnutí správneho orgánu predstavujúceho ukončenie predchádzajúcej etapy.

Podľa názoru krajského súdu rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím je fakticky administratívnym ukončením konania podľa zákona č. 64/1997 Z. z.. Žalobou napadnutým výrokom prvostupňový správny orgán nerozhodoval o výške finančnej náhrady, pretože o tejto bolo rozhodnuté už rozhodnutím zo dňa 27. novembra 2006 č. j.:OPÚ/2006/18-66/Ja, ktorým podľa § 10 ods. 3 písm. a/ zákona č. 64/1997 Z. z. bolo rozhodnuté vo veci vyporiadania vlastníctva k pozemkom v záhradkovej osade V. v kat. úz. Prešov vlastníkom pozemkov v záhradkovej osade V. v kat. úz. P., ktorí sa k spôsobu náhrady nevyjadrili do 60 dní odo dňa obdržania výzvy Obvodného pozemkového úradu v Prešove, a to Ing. Š. F. parcela č. X. vo výmere 3891 m² vo výlučnom vlastníctve výška náhrady Sk 29.182,50. Súčasne výrokom pod bodom 2 bol podľa § 10 ods. 3 písm. b/ zákona určený obvod pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva k pozemkom ZO V. v kat. úz. P., ktorý tvorí samostatný obvod záhradkovej osady, ktorého súčasťou sú parcely..., pričom z obsahu predloženého administratívneho spisu a v žalobe to netvrdí ani žalobca, že by vyššie citované rozhodnutie bolo napadnuté žalobou.

Vychádzajúc z ustanovenia § 244 ods. 3 OSP v spojení s § 249 ods. 2 OSP v zmysle ktorých žalobca musí nielen tvrdiť ale aj preukázať, že žalobou napadnutým rozhodnutím v spojení s prvostupňovým rozhodnutím bol ukrátený na svojich subjektívnych právach sa krajský súd v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnym názorom správnych orgánov.

Účastníkom konania náhradu trov nepriznal podľa § 250k ods. 1 OSP s odôvodnením, že žalobca nemal v konaní úspech a žalovaný zo zákona právo na náhradu trov konania nemá, aj keď bol v konaní úspešný.

Krajský súd odôvodnil aj svoje rozhodnutie prejednať vec v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu aj keď žiadali o odročenie pojednávania.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobca a pridržiavajúc sa dôvodov žaloby namietal porušenie zákona ako zo strany Obvodného pozemkového úradu Prešov, tak aj zo strany žalovaného, nakoľko poskytnuté náhradné pozemky neboli adekvátne a finančná náhrada bola neprimerane nízka. Z tohto dôvodu nemohol akceptovať ani jednu z ponúkaných alternatív.

Poukázal na Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Urbárska obec Trenčianske Biskupice v. Slovenská republika zo dňa 27. novembra 2007, predmetom ktorého bol obdobný prípad pozemkových úprav podľa zákona 64/1997 Z.z. Európsky súd pre ľudské práva v tomto prípade jednomyselne rozhodol, že došlo k porušeniu článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru, pokiaľ ide o prevod majetku sťažovateľa na členov záhradkárskej organizácie, aj pokiaľ ide o zákonom zriadený nájom pôdy sťažovateľa za podmienok stanovených v príslušných zákonných ustanoveniach, ktorý predchádzal tomuto prevodu. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, že zistené porušenia Dohovoru majú pôvod v aplikácii právnej úpravy na určitú kategóriu obyvateľov, a keďže pred ním prebieha konanie o viacerých ďalších sťažnostiach týkajúcich sa rovnakého problému, bol toho názoru, že tento problém má systémový charakter. Z tohto dôvodu vyhlásil, že v rámci výkonu tohto rozsudku bude potrebné uskutočniť na vnútroštátnej úrovni všeobecné opatrenia, ktoré by mali spočívať v tom, že štát odstráni všetky prekážky toho, aby sa nájom pôdy v záhradkových osadách realizoval za podmienok, ktoré berú do úvahy skutočnú cenu pôdy a súčasné trhové podmienky v dotknutej lokalite, a ďalej odstráni všetky prekážky toho, aby sa za prevod vlastníckeho práva k takýmto pozemkom poskytovala náhrada, ktorej výška bude v primeranom vzťahu k trhovej cene majetku ku dňu prevodu.

Namietal, že administratívnym rozhodnutím bolo určené Slovenskému pozemkovému fondu poskytnúť mu náhradu v peniazoch, a to za nehnuteľnosti o výmere 3.891 m², v celkovej výške 29.182,50 Sk, teda cena v Sk/m² 7,50 Sk. Takto stanovená cena bola neprimeraná, nezodpovedala skutočnej hodnote nehnuteľností, aj z pohľadu, že v danej lokalite sa stavajú rodinné domy a postupne sa táto lokalita mení na lukratívnu vilovú časť mesta Prešov. Mal za to, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil a rozhodnutím vo veci bez jeho prítomnosti – napriek tomu, že svoju neprítomnosť ospravedlnil a žiadal pojednávanie odročiť na iný termín, sa mu odňala možnosť konať pred súdom a tým aj označiť a predložiť ďalšie dôkazy.

Z týchto dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zruší rozhodnutie Krajského pozemkového úradu v Prešove z 12. septembra 2008 č. j. C/2008/00347- FM a rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Prešov, ktoré bolo vydané dňa 21. mája 2008 pod č. j. OPU/2008/1919-18-JA a vráti vec Krajskému pozemkovému úradu Prešov na ďalšie konanie a rozhodnutie, eventuálne podľa § 221ods. 1 písm. f/, h/ OSP napadnutý rozsudok zruší a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaný vo vyjadrení na odvolanie žalobcu uviedol, že trvá na dôvodoch uvedených v rozhodnutí úradu č j. C/2008/00347-FM z 12. septembra 2008 a vo vyjadrení k žalobe, rozsudok Krajského súdu v Prešove 1S/74/2008 z 26. mája 2009 považuje za zákonný a na základe toho navrhuje žalobu žalobcu Ing. Š. F., bytom M.P. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, pre potvrdenie rozhodnutia odporcu neboli dané zákonné dôvody a že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie pre vážne procesné pochybenie, ako aj pre neúplné právne posúdenie veci.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (v rámci ktorého bol vydaný aj napadnutý rozsudok krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy.

Vzhľadom na námietku žalobcu vznesenú v odvolaní sa odvolací súd v prvom rade zaoberal odňatím možnosti konať pred súdom postupom krajského súdu, ktorý napriek ospravedlneniu neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu so žiadosťou o odročenie pojednávania vec prejednal a rozhodol v ich neprítomnosti.

K tejto námietke odvolací súd uvádza, že zákonná úprava správneho súdnictva je obsiahnutá v piatej časti OSP, kde v ustanovení § 250g ods. 2 OSP je priamo upravený postup súdu v prípade, ak sa účastník na pojednávanie nedostaví.

Podľa § 250g ods. 2 OSP ak sa účastníci na pojednávanie nedostavia, môže sa vec prejednať v ich neprítomnosti; konanie sa nesmie z tohto dôvodu prerušiť.

Z osobitnej úpravy § 250g ods. 2 vyplýva, že ustanovenie § 101 ods. 2 veta druhá sa v správnom súdnictve nepoužije. Odročenie pojednávania pre neprítomnosť účastníka z dôležitých dôvodov však nemožno vylúčiť, ak by účastníkovi mohla byť odňatá možnosť konať pred súdom.

V zmysle ustálenej judikatúry prítomnosť na verejnom prejednaní svojej veci, právo vyjadrovať sa na pojednávaní k dôkazom a robiť procesné úkony je právom účastníka konania a nie jeho povinnosťou.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní na krajskom súde dňa 26. mája 2009 (č. l. 39) vyplynulo, že krajský súd nariadil vec prejednať v neprítomnosti účastníkov po zistení ich neprítomnosti, keď žalobca dňa 25. mája 2009 doručil súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu neodkladne pracovnej cesty mimo okresu Prešov trvajúc na prejednaní veci v jeho prítomnosti a právny zástupca žalobcu sa k tejto žiadosti pripojil s tým, že žiada ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní (č. l. 41).

Hoci je vecou zváženia súdu, či v takomto prípade bude akceptovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania, v danom prípade vzhľadom na obsah žaloby ako aj administratívneho spisu, z ktorého je zrejmé, že v priebehu celého administratívneho konania všetky námietky žalobcu vznesené voči postupu správnych orgánov boli správnymi orgánmi vyhodnotené v žalobcov neprospech a následne boli zamietnuté, skutočnosť, že krajský súd vec prejednal a rozhodol bez prítomnosti žalobcu odvolací súd považoval za takú vadu konania, ktorá mohla mať za následok odňatie možnosti konať pred súdom, nakoľko s prihliadnutím na okolnosti prípadu a jeho závažnosť bolo potrebné žalobcovi umožniť na ústnom pojednávaní vyjadriť sa k jeho námietkam uvedeným v žalobe prípadne i k tomu, prečo nepodal správnu žalobu proti rozhodnutiu o poskytnutí peňažnej náhrady pri schválení projektu pozemkových úprav.

Odvolací súd má taktiež za to, že Krajský súd v Prešove vzhľadom k okolnostiam prípadu – zásahu do majetkových práv žalobcu, a to aj napriek tomu, že sa možno stotožniť s názorom prvostupňového súdu, že predmetom preskúmvacieho konania v danej veci je už „iba“ posledná etapa konania o pozemkových úpravách - vykonanie projektu pozemkových úprav (§ 15 až 18a zákona č. 64/1997 Z.z.), nemohol ponechať bez povšimnutia aplikovateľnosť článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) v spojení s článkom 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“).

V tomto smere treba súhlasne so žalobcom poukázať na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Urbárska obec Trenčianske Biskupice v. Slovenská republika (sťažnosť č. 74258/01) z 27. novembra 2007 a konečný rozsudok v tejto veci z 27. januára 2009, ktorým bolo vyslovené porušenie článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru pokiaľ ide o prevod majetku pôvodných vlastníkov na členov záhradkárskych organizácií a ktorý podstatným spôsobom mení prístup orgánov verejnej správy i súdov k otázke výšky náhrady za takto odňaté pozemky.

Tento rozsudok je pre Slovenskú republiku záväzný v zmysle článku 46 ods. 1 Dohovoru a hoci je záväzný len pre strany daného sporu (*inter partes*), nie *erga omnes*, t. j. nie je právne záväzný pre vnútroštátne orgány dotyčného štátu v iných veciach, štáty z neho vyvodzujú dôsledky, pretože majú všeobecnú povinnosť rešpektovať a aplikovať Dohovor v súlade s vyvíjajúcou sa judikatúrou ESLP. Inak by sa štáty vystavovali riziku, že budú tiež odsúdené, ak neprispôbia svoj právny poriadok, prípadne prax svojich súdov a iných orgánov požiadavkám Dohovoru, tak ako ich uplatňuje ESLP. Preto sú sudy ako aj iné orgány povinné z tejto „*interpretačnej právomoci rozsudkov ESLP*“ vychádzať.

V zhora označenom rozsudku ESLP o. i. vyslovil, že nie sú dané žiadne požiadavky všeobecného záujmu dostatočne silné na to, aby ospravedlnili nízku výšku náhrady za pozemky včítane nízkej výšky nájomného, nijako nezohľadňujúcu skutočnú cenu pôdy .

Vychádzajúc z judikatúry ESLP vo veci Urbárska obec Trenčianske Biskupice v. Slovenská republika, ale tiež v iných veciach (napr. Scordino v. Taliansko, Draon v. Francúzsko, Maurice v. Francúzsko), treba zohľadniť, či aj v danej veci nedošlo k porušeniu spravodlivej rovnováhy vzhľadom k viac menej symbolickej výške finančnej náhrady, ktorá by mala byť žalobcovi vyplatená.

K otázke priamej aplikácie ustanovení Dohovoru všeobecnými súdmi odvolací súd poukazuje na čl. 7 ods. 5 Ústavy zakotvujúci zásadu prednosti medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodných zmlúv, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodných zmlúv, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené

spôsobom ustanoveným zákonom, a keďže zrušenie vnútroštátneho predpisu vzťahujúceho sa na danú vec (zákon č. 64/1997 Z.z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim) už bolo aj predmetom konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (nález sp. zn. PL. ÚS 17/2000) je povinnosťou všeobecného súdu (čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy) poskytnúť s ohľadom na ústavne chránené právo na individuálne posúdení veci (čl. 36 ods. 1, 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) spravodlivú ochranu práv konkrétnemu účastníkovi konania (§ 1 OSP).

Pretože súd prvého stupňa okrem vytknutej vady konania posúdil vec neúplne, a teda nesprávne, keď sa, ako je už uvedené vyššie, nezaoberal aplikovateľnosťou článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru v spojení s článkom 7 ods. 5 Ústavy, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove musel podľa § 221 ods. 1 písm. f/ s poukazom na § 212 ods. 3 a podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP).

V ďalšom konaní Krajský súd v Prešove vec znova prejedná a o nej rozhodne, pričom sa bude musieť podrobne vyporiadať aj s námietkami žalobcu vznesenými v žalobe i v odvolaní, a to i s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu a judikatúru ESLP. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP). Podľa § 250ja ods. 4 v ďalšom konaní je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. októbra 2010

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Petra Slezáková